

Zpívá a točí filmy, aby měly děti v Malawi lepší školky a školy

(vyšlo v *Hospodářských novinách* v úterý 17. července 2012)

U Mlsného kocoura na pražských Vinohradech je rušno, nic tady nepřipomíná africkou zemi Malawi, kde ředitelka občanského sdružení boNGO Tereza Mirovičová už s přestávkami deset let žije. Jen obrázek malawijské vesnice na stole, který přinesla s sebou. A také fakt, že si salát s tuňákem bere z

talíře rukama. V Malawi se prostě jí rukama a člověk si na ten styl zvykne.

Mirovičová se vrátila do Česka na čtyři měsíce. Především proto, aby získala další finance na projekt občanského sdružení, které v roce 2007 založila - na zvelebování školek a škol v Malawi, školení tamních učitelů. A také na natáčení dalších filmů, které mají působit jako prevence HIV mezi dětmi a dospělými - do malých kin ve vesnicích (rozuměj do místnosti s jednou televizí) v Malawi totiž chodí lidé rádi. Příběh o mladé prostitutce, které zemře otec a ona musí živit rodinu a která se nakazí virem HIV a zemře, stejně jako její dítě, natočila se svým přítelem. A připravuje další, celovečerní. "Něco jako Vesničko má, středisková, ale o africké vesnici."

Z českých firem malawijské projekty Mirovičové podporují například Business Forum Leaders nebo Era Poštovní spořitelny. "Podpořili jsme edukativní filmový projekt na téma Afrika versus AIDS, který se promítá ve školách. Dlouhodobě podporujeme také výmalby tříd v malawijských základních školách," říká Jan Lamser, člen

představenstva ČSOB zodpovědný za Poštovní spořitelnu. Lamser se s Mirovičovou zná z jedné svatby, kde byli za svědky svým přátelům a ona mu tehdy na svatební hostině líčila projekty v Malawi. Zaujalo ho to. Od té doby o sobě vědí a občas se v Praze potkají.

Peníze na projekty sdružení ale neshání jen klasickým způsobem. Začala v Malawi vystupovat jako zpěvačka. Je jedinou bílou zpěvačkou na tamní scéně, a protože zpívá v místním jazyce chichewa, publiku se zpívající ředitelka líbí. Do chichewy nechala přeložit například skladbu od Radůzy De Nimes. V Malawi se jmenuje Chikondi - láska a vypráví o setkání bílé cizinky a malawského muže. A pro Terezu je

to velmi autobiografické.

<http://www.youtube.com/watch?v=bfkhMXaoTUE>

V Londýně pracovala jako zedník

Ačkoliv se šestatřicetiletá Mirovičová jmenuje Tereza, na žádnou matku Terezu si nehraje. Je ráda, že slepé střevo se jí ozvalo až po příjezdu do Prahy, protože zdravotní péče v Malawi není dobrá. A neřeší jen nadaci, ale i svůj život, protože se zamilovala (stejně jako v písni) do Malawijce. A je na ní docela vidět, že je pyšná, že si ji v Malawi vybrali jako herečku pro romantický film o lásce - jediný, který tam loni vznikl. V Malawi je prostě Mirovičová osobnost, v Česku byla nešťastnou sekretářkou.

Před deseti lety totiž vařila kávu v nadnárodní firmě v Praze. Uměla dobře anglicky, protože po maturitě na střední ekonomické škole žila půl roku v Londýně. "Našla jsem si tam brigádu jako zedník. Nechtěla jsem dělat chůvu," vysvětluje. Znalost řemesla se jí v Malawi při stavbě školek posléze hodila - naučila se míchat cement, nahazovat. Na stavbě pracovala tehdy ona a zedník a rekonstruovali viktoriánský dům. Zaměstnání v Praze ji nudilo. A v novinách našla inzerát, že nezisková organizace Humana shání dobrovolníky. Bylo jí šestadvacet a dostala se na rok do Malawi. "Chtěla jsem do Afriky, ale do země, kde je bezpečno, a Malawi je velmi klidná země a i Malawijci jsou v Africe známí svou mírumilovností a pohostinností." Měla za úkol školit učitele ve školkách. "Neměla jsem na to vzdělání, ale já považuji selský rozum za největší devízu. Dodnes."

Po roce odjela zpět, ale chtěla se vrátit. "Za ten rok jsem věděla, že tamní školky a školy jdou vylepšit, aniž by to stálo spoustu peněz - třeba projekt veselé třídy, kde na stěnách najdete abecedu, matematické úlohy, prostě osnovy." Projekt veselých škol nakonec skutečně realizuje a má ještě další přidanou hodnotu. Kromě příjemného prostředí pro děti dává práci místním malířům. "I když je v základní škole špatný učitel

a ve třídě 200 dětí, mohou se dívat na stěny na písmenka, a tím se učí. Je to laciné a účinné," tvrdí Mirovičová. Více na

Běžná třída na státní ZŠ v Malawi

Veselá třída tamtéž

Měsíc ve školce stojí deset korun

Dva roky sháněla peníze, aby se mohla do Malawi vrátit a se zvelebováním školek a škol pokračovat. "Byla jsem no name, takže mi peníze prostě nikdo nedal. Nakonec mi skoro dva miliony korun dali mí přátelé a odjela jsem v roce 2005 do Malawi." Ve vesnici Juma vybudovala vzorovou školku, která dnes slouží jako školicí středisko pro desítky učitelů. V občanském sdružení boNGO, které o dva roky později založila, s ní od začátku začali pracovat malawijský učitel a švýcarská učitelka - s oběma se seznámila, když v Malawi pracovala jako dobrovolnice.

V Malawi funguje ve vesnici hodně školek, většina učitelů tam učí dobrovolně, bez nároku na plat. Všichni tam žijí ze svých políček, co si vypěstují. "A my jsme ty učitele, kteří se chtěli vzdělávat a školit další, začali platit. V současné době platíme asi 25 učitelů, kteří pracují v modelových školkách a zároveň jsou školiteli pro další učitele, kteří přicházejí pro inspiraci. I UNICEF se k nám jezdí inspirovat," pochlubí se. Do školek, kde je ve třídě 80 dětí, nechodí děti zadarmo, ale zhruba za deset korun měsíčně, za což dítě ve školce dostane i najíst. "Sociálně slabí a sirotci samozřejmě neplatí, ale jinak se platí a je to nutné, jinak by si toho lidé nevážili. A rodiče navíc chodí do školek vařit, aby učitelé mohli opravdu jen učit." Zamrazí, když vypráví o spoustě sirotků, kteří přišli o rodiče kvůli AIDS. "Změnilo mě to. Zjistila jsem, že i ti nejubožejší vás mohou obohatit. I v Česku se dávám do řeči s bezdomovci."

Miluje krále

Mirovičová řeší, co bude dál. Společnost boNGO je její dítě, ale stále více jí chybí Česko, kam se vrací většinou jednou za rok na pár měsíců. Zamilovala se do Malawijce a řeší, kde spolu budou žít. Seznámili se, když hledala textaře, který by jí přeložil Radúziny písně. "A on řekl, že je básník." Není jen básníkem, ale také hercem, hudebníkem a také vnukem kmenového náčelníka a jeho nástupcem. Vystudoval v Austrálii, ale do Malawi se vrátil, když onemocněl jeho otec.

"Možná mám opravdu ráda krále, ale bez království - ty kmenové vazby už tam vlastně nefungují." Její přítel zřejmě nebude chtít natrvalo do Česka, ona zase neví, zda celý život stráví v Malawi. "Jenže stejně jako nemůžu žít bez Česka, nemohla bych opustit projekt v Malawi, který mě potřebuje a na kterém sedm let pracuji."

Připravujeme s mým malawijským přítelem další film, který by měl působit opět jako prevence HIV, tentokrát celovečerní. Něco jako Menzelův Vesničko má, středisková, ale o malawijské vesnici.

Tereza Mirovičová (36) V šestadvaceti odjela jako dobrovolnice do afrického Malawi a práce na zvelebování tamních školek a škol jí tak učarovala, že v Česku definitivně pověsila "kariéru" sekretářky na hřebík, sehnala dva miliony a v Malawi založila občanské sdružení boNGO, díky němuž mají malawijští žáci veselé třídy a vědí, že virus HIV znamená smrtelné nebezpečí.

TEXT : HN - PETRA HORÁKOVÁ

FOTO: HN - MATEJ SLÁVIK